

De maatschappelijke waarde van kunst en cultuur

Deze wijzer laat zien wat de maatschappelijke waarden van kunst en cultuur zijn. In het politieke debat ligt de focus regelmatig op de maatschappelijke kosten die met cultuur gemoeid zijn, door het verstrekken van subsidies. We verleggen de focus van de kosten van kunst en cultuur naar de opbrengsten ervan voor de maatschappij. Wat levert het op om te investeren in kunst en cultuur? In deze wijzer zetten we het voor je op een rij.

Impuls voor de lokale ondernemers

Uit onderzoek blijkt dat elke euro die een bezoeker voor de entree van een culturele instelling betaalt, uiteindelijk 2,5 keer zo veel oplevert.¹ Denk bijvoorbeeld aan een tentoonstelling, een concert of een festival. Maar hoe zit dat dan? Bezoekers van culturele instellingen komen bijvoorbeeld een hapje eten in de gemeente van de instelling, of ze combineren hun bezoek met een middagje winkelen in de omgeving. De opbrengsten komen ten goede aan

lokale ondernemers. Daarnaast maken bezoekers regelmatig gebruik van het openbaar vervoer. Dergelijke extra uitgaven die een bezoeker doet, zijn heel concreet en noemen we ook wel de 'gebruikswaarde'. Hiervan komt ook een deel terecht bij de omliggende gemeenten.² Zo leverde het festival Eurosonic in Groningen de gemeentelijke economie in 2018 € 4,4 miljoen op, na aftrek van de gemeentelijke subsidie.³

Een aantrekkelijke gemeente

Een indirecte manier waarop kunst en cultuur van meerwaarde is voor een gemeente, is de zogenaamde 'optiewaarde'. De aanwezigheid van kunst en cultuur (en de 'optie' hiervan gebruik te maken) draagt bij aan de aantrekkelijkheid van een gemeente

en de vitaliteit van de economie. Tevens heeft het een positieve invloed op de concurrentiepositie van steden.⁴ Daarbij spelen kunst en cultuur een grote rol bij het aantrekken (en vasthouden) van hoogopgeleide en creatieve bewoners in een gemeente.

Uiting van lokale identiteit en trots

De waarde van kunst en cultuur gaat verder dan alleen het gebruik van cultuur en de omliggende voorzieningen, en de aantrekkingskracht van een gemeente. De 'bestaanswaarde' van kunst en cultuur ontstaat doordat lokale culturele instellingen bijdragen aan de lokale identiteit en trots. De kunst en cultuur dragen bij aan een gedeelde identiteit en een gedeeld verleden.⁵ Een voorbeeld is cultureel ontmoetingscentrum DePetrus in Vught,

dat in 2018 is geopend in de voormalige Petruskerk. Lokale ondernemers, het rijk, de provincie en de gemeente investeerden in de restauratie. Het centrum is een groot succes met als resultaat een groei in het aantal leden van alle organisaties en een diverser ledenbestand. Het verbindt de gemeenschap op basis van een gedeeld verleden: de binding met de voormalige Petruskerk.⁶

Positieve invloed op de leefbaarheid

Kunst en cultuur hebben ook een 'sociale waarde' voor de gemeente. Dit kan verschillende vormen aannemen, bijvoorbeeld door de bijdrage die culturele instellingen leveren aan cultuureducatie op scholen. Of denk aan rondleidingen door een lokaal museum of voorstellingen van het lokale theater.⁷ Specifieke culturele interventies kunnen een positief effect hebben op de leefbaarheid in wijken. Zo zijn er succesvolle voorbeelden van culturele interventies in samenwerking

met welzijnsorganisaties op wijkniveau, die sociale contacten tussen wijkbewoners stimuleren, inwoners en partijen uitdagen zich open te stellen en het zelfvertrouwen van buurtbewoners versterken. Ook zijn er voorbeelden van geslaagde projecten waarbij organisaties kunst en cultuur inzetten als middel bij de integratie van statushouders. De interventies kunnen leiden tot betekenisvolle contacten en uitbreiding van het sociale netwerk.⁸

Meer weten?

Infographic Movisie

Kunst en cultuur als middel bij de integratie van statushouders
Inzetten van kunst zorgt voor leefbare wijken

Noten

1 Hendrik Beerda, Cultuur doet ertoe, óók economisch, Interview met de Boekmanstichting, 20 april 2020.

2 Atlas Research, Het belang van kunst en cultuur voor Amersfoort, 2019, p. 28.

3 Hendrik Beerda, Cultuur doet ertoe, óók economisch, Interview met de Boekmanstichting, 20 april 2020.

4 Atlas Research, Het belang van kunst en cultuur voor Amersfoort, 2019, p. 47.

5 Atlas Research, Het belang van kunst en cultuur voor Amersfoort, 2019, p. 30.

6 Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed, WijkPetrus – Een kerk van, door en voor de Vughtenaren, <https://www.cultureelerfgoed.nl/onderwerpen/erfgoedparticipatie-faro/faro-in-de-praktijk/wijkpetrus>; DePetrus, DePetrus – Een kerk van, door en voor de Vughtenaren, <https://www.depetrus.nl/voor-journalisten/>.

7 Atlas Research, Het belang van kunst en cultuur voor Amersfoort, 2019, p. 31.

8 Movisie, Inzetten van kunst zorgt voor leefbare wijken, 2022; ;

Movisie, Kunst en cultuur als middel bij de integratie van statushouders, 2019.